

NYITRAMEGYEI SZEMLE

POLITIKAI, TÁRSADALMI, SZÉPIRODALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP.

Megjelen vasárnaponként.

Előfizetési árak: Egész évre 10 kor., fél évre 5 kor., negyed évre 2 kor. 50 fill. — Községeknek, körjegyzőknek és tanítóknak 8 kor. **Egyes szám ára 20 fillér.**

Felolós szerkesztő és laptulajdonos:

Dr. Tóth János.

Társzerkesztő: **Dr. Franciscy Lajos.**

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Papnevelde-utca 9. szám.

Hirdetési árak: Egy hárombasábas petitsor ára 16 fill. Többszöri közlésnél árkedvezmény.

Hivatalos hirdetések 100 szóig 4 kor., minden további szó 4 fill.

Közművelődés és politika.

Sehogy sem tartoznak egytűvé. Mert bár van politikája a közművelődésnek és bár a politikának is van hatása a közművelődésre, az élet mozgalmában mégis különválnak és más utakon halad célja felé a politika, másokon a közművelődés.

A politika pártokat szervez és agitál azok mellett, hogy fentarthassa, a mit szervezett; a közművelődés tágas, egységes keretet alkot, s ebben igyekszik elhelyezni minden törekvést, minden erőt, melyet maga köré gyűjtött. A politika, éppen kihatásainak pártjellegénél fogva olyan területre vezeti az embert, melyen az elszigetelten áll. Az elszigeteltség lehet kisebb vagy nagyobb, a szerint, a mint többen, vagy kevesebben vannak a párthívek, a kik a politikust környezik, de mindenesetre akkora az az elszigeteltség, hogy a mellett éles határvonal keletkezik a politikai pártember és azok között, kik nem tartoznak az illető párt-hoz, vagy a politikától egészen távol állanak.

Tagadhatatlan, hogy a politikusnak ez az elszigeteltség nem árt. Sőt inkább ő ezen az elszigetelt területen lehet csak igazán az elemében, mert itt fejtheti ki azt a munkásságot, melyet tőle a párt-

érdekek követelnek. Itt gyűjt ő erőt, itt szervez, tömörít, itt készül a pártcsatákra, itt próbálja ki képességeit. Minden politikusnak a sorsa a politikai elszigeteltség területén dől el. Ha itt egyes pártembernek bizonyult be, akkor a pártok nagy mérközésében is megállja helyét és az államkormányzati teendőket is, ha ilyenek reá bizatnak, legalább az ő pártérdekeinek szempontjából, sikerrel bonyolítja le.

A közművelődés munkását azonban minden elszigeteltség megbénít és az előtte lebegő nagy célok elérésére alkalmatlanná tesz. Neki rá kell támaszkodnia a társadalom minden osztályára, egy táborba kell összehozni az embereket, tartozzanak bármely politikai párthoz, ragaszkodjanak bármilyen vallási vagy tudományos nézetekhez.

Nem értjük itt a közművelődés munkása alatt a napszámost, a ki mindennapi teendőket végez a kultúra szolgálatában, mint a minő napszámosok a lelkészek, a tanítók, részben a közigazgatási közegek és a birtokosság is, hanem értjük a közművelődési törekvések vezető férfait, a kik nagy társadalmi mozgalmakat szerveznek, ilyen egyleteket igazgatnak, új kulturális célokat tűznek ki és azok elérésére a társadalomnak irányt mutatnak. Ezeknek a

férfiaknak nem szabad a közéletben elszigetelt állást elfoglalniok, a mi annyit jelent, hogy nem szabad politikai párt-embereknek lenniök.

Ennek az elvi szempontból teljesen korrekt és jogos, gyakorlati szempontból pedig szükséges követelésnek eddig még minden társadalmi célú egyesület tett, kivéve a felvidéki magyar közművelődési egyesületet. A legnagyobb jótékonyági egyletek, a legelőkelőbb tudományos társulatok élén olyan férfiak állanak, kik társadalmi rangjok, családi összeköttetések, képzettségök, tudományos hírnevök, ideális célokért hevülő lelkesedések folytán magas helyet foglalnak el a köztisztviselőben, egyébként azonban sem mint politikusok, sem mint kormányhatalomtól függő tisztviselők vezető és másokat befolyásoló szerepet nem visznek.

Csak a Fmke követte el azt a nagy hibát, hogy tisztviselői karát politikai párt-szolgálatban álló emberekkel, és a mi a legrosszabb, közönséges kormánykreatúrákkal tömte meg. Elnökévé egy főispánt választott meg, kinek mákszemnyi ereje sincs a társadalmi függetlenségre, olyanira, hogy mihelyt a kormány elejtené, nyomban visszaesnék ez az ember az ismeretlenségnek és jelentéktelenségnek abba a homályába, mely őt takarta,

A „NYITRAMEGYEI SZEMLE“ TÁRCÁJA.

Rajzok Elzász-Lotharingjáról.

Elszász ősrégi története is érdekes és szép, mint minden országé, melyben a művelt, államalkotó rómaiak vetették meg a polgárosodás alapjait.

Mindazonáltal, ha Elzászról van szó, ne időzzünk sokáig az ősidők messzeségében, mert a közel mult és a jelen az, a mi ezt a tartományt, a hozzátartozó Német-Lotharingiával együtt rendkívül érdekessé teszi.

Elszászban a legrégebbi időktől kezdve, a meddig csak visszamehetünk a történelem fonálán, kelta és germán néptörzsek ütöttek tanyát. A rómaiak a Rajna mentén hódítván, Elzászt is birtokukba vették. Julius Caesar alatt az egész nagy terület, mely a Rajna és a Vogesi hegyláncolat között elterül, már mint római tartomány szerepel a hatalmas világbirodalom térképén. Az 5. században K. u. frank neptepek keletkeznek a tartományban, mely mostani nevét is ugyanakkor kapta. Az őslakók ugyanis a bevándorló frankoktól legyőzve és igába hajtva, elfoglalt

hazájokat „Elisassen“-nek, az idegenek országának nevezték.

A frankok azonban nem szoríthatták ki Elzászból a germán törzseket, annyira nem, hogy a 9-ik században ez utóbbiak számra nézve túlsúlyban voltak, s épen erre a számbeli túlsúlyra való tekintettel a tartomány 870-ben a német birodalomhoz csatoltatott. Ebben a kötelékben maradt a tartomány a 17-ik század elejéig. Akkor kitört a harminc éves háború, mely alatt Elzász Franciaországgal rokonszenvezett. A rokonszenvből ragaszkodás fejlődött ki, s ez olyan döntő súlylyal esett a harminc éves háború befejezése felett folyó tanácskozások mérlegébe, hogy a veszt-fáliai békeben 1648-ban az érdekelt hatalmak kénytelenek voltak Elzász-Lotharingiát francia főhatóság alá helyezni.

Bámulatos az a politikai bölcsesség, melylyel Franciaország Elzász népét megnyerte és érzelmileg magához csatolta. Franciaország az új szerzeményt nem tekintette elfoglalt területnek, mely gazdag jövedelmi forrásaival csábító alkalmat kínált a kizsákmányolásra, a gazdasági erők kimerítésére, a mit más, kevésbé okos és mérsékelt nemzetek kétségtelenül megeselekedtek volna. A franciák, a kik a mily meggondolatlanok sokszor saját törzshazájok ügyeinek intézésében, oly híg-

gadtak és körültekintők, midőn meghódított tartományoknak a kormányzatát vezetik.

Elszászszal ők úgy bántak, mint az örökbe fogadó szülők a gyermekkel, melyet édes szülei nagyon elkényeztettek, de a mely gyermek jó bánásmód mellett az örökbe fogadó szülőkhöz is hozzá simul, velők a szeretetnek és a ragaszkodásnak olyan közösségébe lép, mintha saját édes gyermekük volna. Száz esztendeig uralkodtak már a tartomány felett, de azért Elzász népe még mindig az volt, a mivé a megelőző korszakok alatt kinötte magát: nyelvre és szokásokra nézve német. A francia uralom a nép nemzetiségét nagy vigyázattal kímélte, e tekintetben legesekélyebb áldozatot sem kívánt tőle.

Annál odaadóbb gondoskodással karolták fel a francia államférfiak a tartomány anyagi érdekeit. A dohányültetés, melyet a kitünő talajon meghonosítottak, kiapadhatatlan forrásává lett a gazdagodásnak. A szőlőművelés, melyet fellendítettek, virágzó jólétet honosított meg éppen az azelőtt legszegényebb néprétegek között. A lakosság zsebet pénzzel tömte, szívet rokonszenvel és barátságos vonalozással töltötte meg a francia kormány.

A hol pedig az anyagi jólét eszközeivel és a nagylelkűség, mérséklet és kímélet politikájával

még mielőtt a főispáni székek napfényre kerültek volna.

Egészen természetes, hogy az ilyen kreatúrák minden szolgálatra készen állanak, mert érzik, hogy hivatalos állásukkal mindent elvesztenének: tekintélyt, befolyást és azt a társadalmi szereplési kört is, melybe hízogók révén jutottak. Egy kormánykreatúra ha bukik, nemcsak valami lenni megszűnik, hanem egyszerűen megszűnik létezni. Érezte ezt a Fmke elnöke is, azért tiportatott el főispáni minőségében 1895-ben népjogokat, alkotmány szentesítette törvényeket, azért helyezte az erőszakot a törvény fölé, a mivel közreműködött ahhoz a vandalizmushoz, melylyel az akkori kormányelnök, Bánffy, az egész országot a művelt nemzetek megvetésének tette ki.

És ilyen ember beleül a közművelődés székébe, hogy a hazaszeretettől táplálkozó magyar műveltségéről beszéljen onnét azoknak, kiket egyetlen polgári kincsüktől, a hazai törvények oltalmától fosztott meg. A hazaszeretet virág, mely gyümölcsöt terem a hazának és a polgárnak. A hazának megtermi a polgárok munkáját és áldozatkészségét, a polgárnak pedig jogot és szabadságot terem, és törvényt, mely a jogot és a szabadságot oltalmazza. A ki készen áll arra, hogy erőszakkal letépje a gyümölcsöt, az hibába teszi üvegburra alá a virágot.

Azért ülhet ugyan Thuróczy Vilmos akár száz esztendeig a Fmke elnöki székében, mi nem tanulhatunk tőle sem hazaszeretettől, sem a mi ennek folyománya, kulturtevékenységet. Tisztában tudunk mi a hazáért érezni, és becsületebben tudunk érte dolgozni.

Ámde olyan vezér, a ki alacsony lelkületénél fogva a kultura napszámosságának egy nagy seregét vezetni nem képes, a ki függő állásánál fogva bármikor vérig sérteni és elnyomni kész azokat, kik vele a társadalmi téren kezdet fogtak,

él az államkormányzat, hogy a népet vagyonossá és megelégedetté tegye, ott benső kapocs fejlődik ki a nép és az államkormány között, s e kapocs folytán a népben felelősen a hála érzete, mely csakhamar tettekben nyilvánul. Így történt ez Elzászban is, melynek népe a francia kormány nagylelkűségét, anyagi jótéteményeit azzal hálálta meg, hogy megtanulta, önként elsajátította a francia nemzet nyelvét. Egygyé lett nyelvileg is azzal a néppel, melylyel már századok óta rokonszenvezett, melynek kormányzati képességeit, jellembeli fényes tulajdonságait közvetlen tapasztalatból becsülni tanulta.

Igy hódította meg a francia nemzet kormányzati tapintata és bölcsesége a német népességben bővelkedő, német eredetű és multú tartományt Franciaország számára. Elzászban már a mult század óta a francia nyelv és divat uralkodik. Az elzászi ember ettől az időtől kezdve már nem a származására büszke, hanem arra, hogy kis hazája a nagy és hatalmas Franciaországhoz tartozik, és hogy ő maga a nagy nemzet tagjának vallhatja magát, mert a nyelvét beszéli, szokásait, erkölceit követi és szeretettel csüng mindenben, a mi a francia fővárosból, Párisból származik.

Ezen a ragaszkodáson, a francia nyelv, szo-

vajjon alkalmas-e egy közművelődési egyesületnek az élére?

Ha továbbá végig tekintünk a tiszteletbeli elnökök során, 19 tiszteletbeli elnök között 11 kormányembert találunk. Ismét olyan emberekről van szó, a kik ha nem volnának kormány- és pártemberek, nem jelentenének semmit sem. Az ügyvezető alelnökök közül az egyik 1895-ben akaratnélküli eszköze volt Bánffynak és a nyitrai szabadelvű klikknek, megtúrte férfiatlanul, szolgálélekkel, hogy foltot ejtsenek politikai jellemén. A másik vármegyeházi befentes és mint mamelek fenómen, kinek szolgálatkészségéről csodákat beszélnek. Minap elment Privigyére választási elnöknek, de elmenne Transbaikáliába is, a hol elevenen befalazzák az embereket. Olyan bőrből jelenik meg mindenütt, a minőbe bujtatják.

Az alelnök szintén megyei ember, a ki, mint hírlík, éppen ezidőszert a liberális képviselőség babérai után vágyakozik. A főtítkár a legutálatosabb zsidólap belső dolgozó társa, kinek kalandor hajlamait és a stréberségre való rátermettségét a nyitrai liberálisok levegője rövid két év alatt annyira megelevenítette, hogy már nem tud megférti főtítkári bőrében, azért keres tettvágának a politikai kalandok terén kielégítést.

Ha ehhez most még hozzávesszük a törvényhatósági választmányok tisztikarát, melyben ugyancsak a főispánok és a liberális érdekeltség köréhez tartozó emberek viszik a főszerepet, minden túlzás nélkül állíthatjuk, hogy a Fmke észrevétel nélkül szabadelvű klubba vedlett át, melyben a főispánok vezetése alatt a megyei emberek hivatalos sablon szerint működnek és működésökkel a liberális pártterdeknek szolgálatokat tesznek.

A független elemek mind számosabban szorulnak ki az egylet vezetőségéből, sokan közülök elkedvetlenedve visszavonulnak. A közönség lelkesedése lohad és

kások és erkölcsök rajongó szeretetén az 1871-iki frankfurti békekötés, melynek értelmében Elzász-Lotharingia Németországhoz csatoltatott, semmit sem változtatott. A politikusok alkudoznak, veszekecsenek, a háborúk döntenek a népek sorsa felett, de a rokonszenv, a tisztelet, nagyrabecsülés és szellemi együvértartozás érzése felett csak maguk a népek határozhatnak.

Elszász-Lotharingia ma is francia nyelvre és érzésre nézve, pedig már 30 esztendő óta tartozik a Német birodalomhoz, mely rendkívüli erőfeszítéseket tesz, hogy a tartományt megnemetsítse. Szép szerivel és erőszakkal németesítenek a poroszok, de semmire sem mehetnek. Az első családok, melylyel magukhoz édesgették az elzásziakat, valóban olyan volt, a melytől olyan ügyesen számítani tudó ember is, mint a minőnek Bismarckot ismerte a világ, csodákat várt. Köztudomású ugyanis, hogy az 1870/71-iki német-francia háborúban Franciaország Németországnak kártérítésül 5 ezer millió frankot fizetett. Oly összeg ez, mely csupán csak kiírva is rengeteg számok labirintusába vezet az embert. Egy német ember, tőzgyökeres porosz, kibén a nemzeti büszkeség, a hamisítatlan porosz góg érzése forr, arról a kártérítésről beszélgetve azt mondta nekem: Uram, Németország ezt az összeget száz év alatt

meg is fog szünni, mert Magyarországon a kormányemberek mindig népszerűtlenekek voltak és lesznek is, nagy célokért a társadalmat fellelkesíteni nem képesek.

Ha pedig a kedv, a lelkesedés valamely ügy iránt kivész a társadalom köreiből, az az ügy a hanyatlás lejtőire jut, melyeken eltengődhetik ugyan, de alkotó erőt ki nem fejthet.

A felvidéki kultüregyletnél meggyőződésünk szerint ezt a társadalmi kedvetlenséget csak az enyészetheti el, ha az egyesület élére a társadalom köztiszteletétől környezett férfiak állíttatnak, kik a politikai érvényesülést, mint jellemes emberekhez illik, saját egyéni meggyőződésük körére szoritják, egyébként pedig a politikába bele nem kontárkodnak.

Közművelődés és politika, újra mondjuk, nem tartoznak együvé és egy tűz helyen meg nem szenvedik egymást.

A trencsényi képviselő-jelölés.

Lapunk egyik barátja az alábbiakban körülmenyesen írja le a trencsényi képviselő-jelölést, mely magában véve is érdekesen világítja meg azokat a belvillongásokat, melyek a szabadelvű párt körében országsszerte kitérttek. Ez okból közzétesszük ezeket a trencsényi dolgokat, a mint következnek:

A függöny legördült; vége az első felvonásnak. A kulisszák mögött folynak az előkészületek a másodikra. Az elsőnek cselekménye még nem enged biztos következtetést a végre. Maga az eszme nem új, ott settenkedett már az autonómiai választások idejében. Sokan kérdezték akkor: miért forszirozza annyira Ucsnay Ernő polgármester azt, hogy ő benn legyen a központi szavazatszedő bizottságban? Azért, mert fel akar lépni jelöltnek és ily úton pressziót gyakorolni a szavazókra. Voltak, a kik kételkedtek ebben, de ezek csalódtak, mert Ucsnay tényleg fellépett. Ekkor megint rejtély előtt állottak. Miért lép föl autonómiai képviselő-jelöltnek? Azért, hogy forgalomba hozza nevét a nép között. Jó lesz majd az országgyűlési képviselő-jelöléskor. De ebben meg ő csalódtott. Neve igen gyéren jött forgalomba.

Négy teljes esztendő kellett hozzá, hogy az

sem lett volna képes lefizetni, Franciország pedig lefizette két év alatt.

És mit csináltak önök azzal a töméntelen sok pénzzel? Kérdém én. Felretettek abból sok száz milliót úgy-e, egy jövendő német-francia háború költségeire? Egy garast sem, felelé a porosz. Azt a pénzt felemészítették azok a hadi befektetések, melyeket azóta a nemzetközi viszonyok nyomása alatt kénytelenek voltunk eszközölni és felemészítette a kárpótlás, melyet mi fizettünk azoknak, a kik a háború alatt kárt szenvedtek. Elmondta azután a porosz, hogy Elzász-Lotharingia ennél a kárpótlásnál óriási összegeket kapott. A német kormány csak úgy szórta a pénzt az elzásziakra. A bevallott és megbecsült károknak háromszorosát kapták meg, pedig már a bevallás is túlzott volt és a becslés is hihetetlenül magas árak szerint történt.

Ezzel a pazarlással a német kormány oda célzott, hogy az új szerzemény népének rokonszenvét és ragaszkodását megnyerje. De nem ért célt vele. Az elzásziak zsebre vágják a kárpótlásként kapott összegeket, de azért meg nem szüntenek tiltakozni a Német birodalomhoz való kapcsolás ellen. És ez a tiltakozás nemcsak szavakban, hanem hatalmas tettekben is megnyilatkozott. A német kormány ugyanis a frankfurti béke értel-

akkor kidolgozott terv új kiállításban kerüljön színre. Az időpont jól volt megválasztva. Most van évfordulója a Rakovszky Géza által Kocsócon adott pezsgős ebédnek, a melyen a beszámoló megtartása alól is fementettek képviselőjüket a trencsényi urak annyira biztak benne. Ámde azok, akik nem vettek részt azon az ebéden, úgy gondolták, hogy mért legyenek ők mostoha gyermekek? Őket is megilleti az alkotmányos fűszer. A főispán is távol volt. A példaszó pedig úgy tartja, hogy az egerek is megválogatják az időt, a mikor vígan cincoghatnak. Elkésztek hát cincogni. Karmesterük pianót dirigált, úgy gondolván, hogy a forteból amúgy is bőven kijut. A szereposztást semleges területen, Kátser Henriknél beszéltek meg. Nyilván azért, mert nála van a biztosítási ügynökség: ott legbiztosabbnak érezték magukat. Onnan ment ki a meghívó is, melyben értekezletet hirdettek a „Scheidler“-féle kerti helyiségre. Nevét egyik sem merete kitenni a meghívón: hogy mi oknál fogva, azt ők tudják. Meglehet, csak azért, hogy az esetleg bekövetkező hátrálás esetén egyik-másik azt mondhasssa, én ártatlan vagyok a dologban. Mindenkinek van magához való esze.

Az óvatos és körültekintő urak még a meghívó vonzó erejében sem bizván, személyesen is fázadoztak abban, hogy a hirdetett értekezlet népesebb legyen. Összehoztak ilyenformán körülbelül 100 embert; a fele lehetett választó. Soká tartott, míg a megalakulás formáigain átestek. Legnehezebb volt elnököt találni. Az urak közül senki sem akarta e tisztséget elfogadni, zsidót meg ők nem akartak. Egész hangosan mondták ezt a szabadelvű urak. Végre sikerült Szarvady nyug. honvédőrnagy személyében elnökre is szert tenni és így megindulhatott a tanácskozás. Kátser Henrik szólalt fel elsőnek. Szerinte szükséges, hogy már egyszer „vér a mi vértünkől“ képviselje a kerületet és Ucsnay Ernőt ajánlotta jelöltnek. Ő persze soha nem látta a trencsényi plebánia anyakönyveit, következőképp nem is tudhatja, hogy Rakovszky Géza neve is előfordul bennök, mert Trencsényben született. Utána Mihalusz János iparos szólalt fel tót nyelven. Elég jó ötlete támadt. Nem jó — ugymond — egy és ugyanazon magot vetni folyton a szántóföldbe, változtatni kell azon; éljen tehát Ucsnay Ernő! Rakovszky ugyanis már 22 esztendeje képviselője a kerületnek, az „ellenpárti“ szabadelvűek szerint tehát már magnak sem jó. Kíváncsiak vagyunk, ha valjon a gazdaközönség miképen fog itélni az új buzamagról?

Az értekezlet azon hevenyében megkezdte

a próbavetést. Küldöttség ment a jelöltért, a ki nyomban meg is jelent. Nagy szerényen azt állította, hogy ő az egész mozgalmat igen korainak tartja. A rendezők összenéztek. Ejnye be jó! Neki tehát tudomása sem volt arról, hogy mi készül? Dicsőítő éneket mondott azután Rakovszkyra, a „szabadelvűség tántoríthatlan bajnokára“, a kit ő határtalan módon tisztel és a meddig az nem nyilatkozik és a szabadelvűség zászlaját önként le nem teszi, a jelölést el nem fogadhatja. Az egyik ügyetlen rendező ekkor adott jelt a helyeslésre és általános lett az éljenzés. Életem legszébb napja — mondá a szónok — a mai, midőn látom polgártársaim bizalmának a megnyilatkozását. — Majd a választás után! — szolt közbe egészen jóakarattal a küldöttség egyik tagja. Megindult azután a szózat.

Sokan megütköztek egy pénzügyi tisztviselőnek a beszédén, a ki Rakovszkyt csak „az az ember“-nek címezte és a választókról is furesza bizonyítványt állított ki, mondván a többi közt, hogy eddigelé Rakovszky „egyiknek sem tömte meg a zsebét“. Ipsissima verba. Nekünk bizony sem Rakovszky, sem Ucsnay nem kell, mint szabadelvű politikus, de már az ilyen beszédmodor még sem járja! Avagy talán igazuk volna azoknak, a kik az egész hűhót úgy tekintették, mint elriasztási kísérletet? A néppárt csak örülhetne annak, ha Rakovszky elriasztatná magát és többé fel nem lépne a trencsényi kerületben. Az ő személye és sokaknak hozzá való viszonyuk volt eddigelé a legnagyobb akadály. Csak azért említjük fel e körülményt, hogy a mozgalom fölötti ítéletünk objektivitását igazoljuk.

De hát száz szónak is egy a vége, a jelölt értekezletnek is az lón a vége, hogy elküldettek a táviratok a miniszterelnökhöz, meg a „szabadelvű-párt“ elnökéhez, hírül adván a trencsényi szabadelvű polgárok egyhangú határozatát: Ucsnay Ernő jelöltséget. Kár, hogy a jelölt úr incognito nem tett későbbben egy kórsétát emberei körében, vagy legalább közelükben, amúgy félfullel hallhatott volna nyilatkozatokat, melyek az általa hitt bizalmat a maga valóságában mutatták volna be. Ki tehet róla, hogy ilyen a szabadelvű bizalom? Az mindig egyforma volt. A viszonyok és körülmények szerint változik.

Az értekezlet elhatározta, hogy vasárnap fátyásmenetet rendeznek a jelölt tiszteletére és egy 100 tagú küldöttség fog menni a főispánhoz. Az előbbi sikerült, az utóbbi kevésbé. Mert a százas számhoz hiányzott legalább 70. A főispán nyaralását felbe szakitva f. hó 12-én Trencsénybe érkezett. Egy órán túl várakozott a küldöttség,

míg színe elé kerülhetett. A hosszú várakozásból jót is, rosszat is sejtettek az időjósok. De még maga Falb sem tudta volna megmondani, hogy zivatar lesz-e, vagy jótékony eső? Kicsirázik-e az új buzamag, lesz-e rozsdamentes kalász a száron? Hanem bizony időnek előtte kötötték reá a határidőüzletet. Ki sem csirázott, magot sem hozott és mégis bele került a cséplőgépre. A főispán meg is örölte, de nem finom lisztet, csak amolyan korpafélét csinált belőle. Ő, mint egyén — így nyilatkozott — igen tiszteli, becsüli a jelöltet; tudja méltányolni a polgárság bizalmát, hanem mégis csak igen korainak tartja a jelölést, a mikor az ildomosság is úgy hozná magával, hogy először az eddigi képviselőt hallgassuk meg. El is mentek rögtön a hivatalos tudósítók a községekbe, nehogy valamiképen eszükbe jusson a szavazóknak ígéretet tenni.

Igy néz ki a szabad választásra való előkészület a szabadelvű táborban. A közönség kíváncsi a második felvonásra.

Nyitra-Bajna.

A keresztény szellemű magyar közművelődés és a népjólét lelkes, önzetlen bajnokának, Dr. Tóth Károly úrnak ezen közleményére külön felhívjuk olvasóink figyelmét.

Több oldalról érkezett felhívásnak teszkek eleget, midőn e lapok hasábjain felelek mindazoknak, kik a magyar iskola-testvérek sorsa iránt melegen érdeklődnek.

Ezt az eléggé nem dicsérhető férfi-társulatot (congregatio) La Salle szent János alapította 200 év előtt Franciaországban s tagjai arra vállalkoztak, hogy a legszegényebb munkáscsapat elhagyott, elárult férfi gyermekeit gondozása alá vegye, tanítsa, nevelje, s így az állam és egyháznak egyaránt hasznos polgárokat adjon. — E férfi-társulat tehát csakis kizárólag gyügyermek tanítása és nevelésével foglalkozik, de azután a gyügyermek az ovodától kezdve a nép- polgári-reál- kereskedelmi- földmívelési és iparisiskolákon keresztül is vezeti és nemesak elméleti, hanem gyakorlati kiképzésben is részesíti, a mennyiben a kézműipar minden ágából iparműhelyek vannak, a honnét a legjelesebb iparosok s e téren az állam legmegbízhatóbb polgárai kerülnek ki.

Minden államban felismerték e — mondhatnám — ideális eszmék megvalósítására törekvő társulatot és szívesen ölelték keblükre, annyival is inkább, mert a társulat minden államnak tiszteletben tartja törvényeit, s az állam által meg-

mében, 1872-ben felszólította a lakosságot, nyilatkozzék, francia akar-e maradni?

Nyilatkoztak a más fel milliót meghaladó lakosságból 160 ezren, színe-java a népnek, kik mögött ott állott az egész tartomány. A kormány a nyilatkozóknak kijelentette, hogy nem kényszeríti őket a tartományban való megmaradásra, hanem megengedi, hogy kivándorolhassanak Franciaországba. Azonnal fölkerekedtek és kivándoroltak 50 ezren, kiknek a német kormány a hátrahagyott ingatlanokért bő kárpótlást adott.

Az 50 ezer kivándorlót nyomban követte volna az egész lakosság, ha közbe nem lépnek a franciák, a kik a hozzájuk oly szívósan ragaszkodó népek kéz alatt azt a tanácsot adták, hogy csak maradjon a tartományban, mert ha kivándorol, akkor ez a tartomány Franciaországra nézve örökre elveszett. A németek saját vérbeli alattvalóikkal népesítik be a tartományt és akkor Mosel gyöngye, a hogy a franciák Elzász-Lotharingiát nevezik, soha többé nem fog ragyogni a francia dicsőség koronáján. Az okos tanácsot megfogadta a nép, benn maradt hazájában, hogy megőrizze ezt a gyöngyöt Franciaország számára.

És örzi is csodálatos hűséggel. Túr, szenved, midőn adót fizet a német birodalom pénztárába, még többet szenved, midőn gyermekeit német

nyelvű iskolába kénytelen járni és odaadni katonáknak a német császár hadseregébe. Engedelmeskedik a birodalom törvényeinek, alkalmazkodik az uralkodó viszonyokhoz, megtanul németül, hogy hivatalt vállalhasson, elnyerje a tanítói és tanári pályán a fontos állásokat, melyeknek hatáskörében nagy ügyességgel és tapintattal fentartja, eleszti és terjeszti a francia szellemet.

A német kormány mindezt jól tudja, szemmel látja nap-nap után, azért nem szívesen alkalmazza az elzásziakat, de nem mellőzheti őket, mert nem talál elegendő számú művelt német embert, a ki elviselhetné azt a társadalmi elszigeteltséget, melyre a német származású tisztviselők, tanárok és tanítók kárhóztatva vannak. Tűrheterlen helyzet az, mikor még a legelekelőbb német tisztviselőkkel is megessik, hogy ha egyes társadalmi ünnepek alkalmával fényt, pompát, ragyogást akarnak kifejtetni, az elzásziak annyira háttérbe szorítják őket, hogy a rendezett hivatalos ünnepek a legnagyobb fiascoval végződnek. Így történt ez 1884-ben Manteuffel helytartóval, a ki a mondott évben I. Vilmos császár nevenapjára Straszburgban rengeteg költséggel nagy nép-ünnepeket rendezett.

Tömegesen jöttek az ünnepekre a meghívottak a birodalom minden részéből. Közönség volt

elég, arról a helytartó gondoskodott. Hivatalos parádé is volt, de blamage is olyan, a minőre senki sem gondolt. Strassburg francia érzelmű lakossága tüntetőleg távol tartotta magát az ünnepektől. Ez még nem lett volna baj, mert mint mondottuk közönség dolgában a helytartó ünnepeye nem szűkölködött. A bajt az okozta, hogy ugyanaz nap Straszburg közönsége is rendezett népünnepeket az ő gyönyörű ligetében, az Orangerie-ben.

Estig párhuzamos jökedvvel és ügylátszott, hogy egyenlő fényvel folyt az ünnepele mind a két helyen. De mikor az est beálltával a tüzi játékokra került a sor, és a német katonatisztek az ő szerény röppentyűiket jó részben elpuffogtatták, akkor az Orangerie százados fái fölé hirtelenül korom-sötét árny borult. A helytartó parkjából kíváncsian tekintettek át a sötétségbe burkolt Orangeriera és találgatni kezdtek, hogy vajjon mi történhetett ott? Talán felsültek a tüntetők az egész ünnepelelyel és az elégedetlen közönség most ott hagyta őket a faképnél? Azért kellett talán a lámpákat és a lámpások ezreit eloltani?

A míg e felett a helytartó vendégei a fejőket törték, azalatt az Orangerieben lassan-lassan ismét világosodni kezdett. Kezdetben bágyadt, halvány-kék fényvonal emelkedett a faóriások lomb-

állapított tanterv szerint tanít, de keresztény szellemben s éppen ez a zománc kölcsönöz működésük eredményének állandóságát.

Az ismert világrészekben mindenütt vannak a keresztény iskolatestvéreknek házaik és fiúiskolái, így például, hogy tovább ne menjünk, Bécsben az összes árvaházak vezetőikre vannak bízva.

Mi magyarok, bár közvetlen szomszédságunkban Bécs mellett Strebersdorfba van anyaházuk a keresztény iskolatestvéreknek, mégis alig ismerjük a társulatot, csakis a nagyméltóságú püspöki kar és főúraink aldozatkezségeinek köszönhetjük, — a kik éveken át vállalkozó magyar ifjakat tanítottak Strebersdorfban, s a kik Győrött és Esztergomban sikerrel állították ki a tanítóképezdeket vizsgát, — hogy 3 házuk van Magyarországon is: Csornán, Budapesten és Úrményben, a mely utóbbi helyen a fiúiskolák vezetésén kívül a kántori teendőket is végzik.

Ha a keresztény iskolatestvérek társulata csak népiskola és kántori teendővel foglalkoznék is, már is fel kellene azt karolnunk, mert hisz hitközségeinkben a esekély fizetésért ha állami segélyvel kapunk is tanítót, de kántort aligha fogunk kapni; — de, mint fentebb emlitem, a fiúgyermek nevelését az óvodától fogva vezeték mindaddig, míg a tudomány vagy kézműipar terén kifejlődött, megismosodott, megbízható, munkaképes polgárt nem adnak az államnak.

A keresztény iskolatestvérek ezen emberfeletti fáradságot tisztán felebaráti szeretetből Istenért teszik, egész életüket a szent ügynek aldozzák s ha gyenge testük az ember feletti munkavégzésben inogni kezd, a legméltóságosabb oltári szentségben keresnek és találnak vigaszt és merítenek új erőt s feddhetlen, jellemes életükkel mint tűzszlopok állanak s világítják be azt az utat, a melyen a rajok bizott tanítványoknak haladni kell, hogy a társadalomnak hasznavehető tagjai legyenek.

A társadalom halás is a keresztény iskolatestvérek iránt, mert az összes ismert világrészekben — a hoi csak házaik vannak, — azok mind közadakozásból jöttek létre.

Jelenleg Franciaországban 1141 házuk van, a melyben 10519 iskolatestvér működik áldásosan. Belgiumban 56 ház 746 testvérrel, Angolországban 15 ház 155 testvérrel, Olaszországban 24 ház

koronája fölé, azután apró gömböcskék szíporakztak a levegőben, melyek ott fonn a magasban ragyozó csillagokká alakultak, a csillagokat azután baberágcskák koszorúvá kötötték össze. Nemso-kára felemelkedett egy lángoszlop, mely izzva, villámokat szórva forgott a csillagkoszorú körül, azután egy tömegbe olvadt össze, mely mint tüzes, fénykeveket szóró nap helyezkedett el a kek színű égen.

Mikor már a káprázatos egboltozat ott tündökölt az Orangerie hullámzó, ezernyi-ezer népe felett, akkor tömör felhőtalapzaton felséges női alak szállott fel a magasba. Arany övvel testhez szorított fehér ruhát viselt, melyet az alak mellén acélvert fedett. Jobb kezében kardot, baljában pajzsot tartott. Dícsfénytől körül sugárzott arcáról méltóság, büszkeség és elzántság ragyogott le. A magasba erve az alak megállott, s akkor a feje felett tündöklő nap reá tüzte lángoló sugarait, a csillagkoszorú pedig a nő magas, dícsfényes homlokát fonta körül. — Felesleges mondanunk, hogy az alak Franciaországot jelképezte.

Az Orangerie népe rivallgott, egész Straszburg kifutott a tüzláték e csodájának bámulására, a tüzes, vakító fény mellett a nem messze levő helytartói park kivilágítása elhomályosult, az ott levő hivatalos közönség pedig leverten oszlott szét.

Ez csak egy adat, melylyel Elzász politikai és társadalmi viszonyait akartuk megvilágítani. De számtalan ilyen jelenséggel találkozunk ott, úgy hogy még a németek legnémetjebbjei is, a poroszok kénytelenek elismerni, hogy Elzász ma is a franciáké, mert ők birják a lakosság szívet. *Adieu.*

338 testvérrel, Ausztria és Németországban 20 ház 377 iskolatestvérrel, Spanyolországban 43 ház 330 testvérrel, Éjszakamerikában 128 ház 1482 testvérrel, Indiában 8 ház 95 testvérrel, az egyesült szigeteken 42 ház 545 testvérrel, Dél-Amerikában 23 ház 208 testvérrel, Algírban 11 ház 143 testvérrel, Chinában 3 ház 50 testvérrel.

Az iskolatestvérek száma ezek után mintegy 15000, az iskolatestvér jelöltéké pedig mintegy 50000-re tehető.

Istenen kívül a fiúgyermek oktatása és nevelése és a nevelés és oktatás terén az önképzés az egyedüli foglalkozásuk, s éppen azért házi könyvtáraikban a legújabb nevelési és szakoktatási könyvek feltalálhatók.

A mi az aldozatkezséget illeti, mi magyarok sem vagyunk utolsók e téren, főleg ha szükségét látjuk oly intézmények meghonosításának, melyek társadalmunk előnyére és hasznára szolgálnak.

Édes hazánkban is megindult a mozgalom s e címen: „A magyar keresztény iskolatestvérek képző és segélyző egyesület” társulat van alakulóban, melynek alapszabály tervezetét Gróf Festetics Pál Öméltósága elnöklete alatt egy szűkebb körü bizottság már ki is dolgozta, s ez év őszén fogja a fővárosban a közgyűlés elé terjeszteni.

Ez az egyesület vállalkozik arra, hogy a magyar keresztény iskola testvéreknek édes hazánkban anyaházat létesítsen s anyagi szükségleteiről gondoskodik.

Az e célra alapítványok, tagsági díjak, adományok és hagyományokból stb. befolyó pénzek jól elhelyezett tőkét képeznek, mely gazdagon fog kamatozni a nemzetnek az által, hogy a szakmájukkal hivatásszerűleg foglalkozó magyar iskolatestvérek az ismeret, tudomány és munkaszeretettel az édes haza szeretetét is beoltják tanítványaik lelkebe, s így az állam- és egyházra egyaránt hasznos polgárokat nevelnek, a kikre a korona bizton támaszkodhatik.

Nagy örömemre szolgál az érdeklődők tudomására hozni azt is, hogy a keresztény iskola testvérek első magyar anyaháza már meg is van Nyitra-Bajna községben egy 4 hold területen fekvő egyemeletes épület 28 terem és szobával, melyet Nyitravármegye 1812-ik évben katonakórháznak építtetett, de az utóbbi évtizedekben a m. kir. állami méntelep lón odahelyezve, a midőn a kincstár két nagy istalót emeltetett még e teiken, s két lovardát létesített. A telket az összes épületekkel a magyar iskolatestvérek már át is vették. Jelenleg csak 3 iskolatestvér van ott. Egy a kántortelep végzésére, kettő pedig a két osztályú fiúiskola vezetésére. A két fiúiskola átalakítási költsége, valamint a 3 iskolatestvér lakásának berendezési és fönartási költségei Nyitra-Bajna hitközséget illeti. S miután e hitközség szegény, s aligha lesz képes fedezni a felszaporodott költséget, fordult a jó Boll János bajnai plebános ur több lapban a jószívű nagyközönséghez, hogy hitközsége terhen könyöradományokkal könnyítsen.

A többi berendezési költségek, a magyar iskolatestvérek jelöltjeinek kiképzési költségei, valamint a tanárok évi fizetései, a magyar iskolatestvérek képző és segélyző egyesület kiadásait fogják képezni, vagyis az anyaház összes költségei a magyar iskolatestvérek képző és segélyző egyesület számlájára megy.

Fölvételre eddig 10 magyar ifju jelentkezett a Visitorator urnal s ezek közül hatnak eltartási költségeire már fedezet is van.

E helyen el nem mulaszthatom mélyen átérzett halám és köszönetemnek kifejezést adni azon huszezer korona kegyes alapítványért, melyet Főtisztelendő Blumelhuber esztergomi kánonok ur öméltósága tett le a magyar keresztény iskolatestvérek anyaházára azon célból, hogy annak évi kamatai oly magyar ifjak kiképzésére fordítsanak, kik a magyar iskolatestvérek novitiatusába lépnek.

Hasonló hála és köszönettel adozom a kalocsai érsek Ó Excellentiájának, ki egy kalocsai fiúnak iskolatestvérré történendő kiképzési költségeire évenként 200 koronát fizet.

Szívem mélyéből mondok még köszönetet a nyitrai megyés püspök Öméltóságának, ki ez évre 400 koronát volt kegyes kiutalványozni a nyitra-bajnai keresztény iskolatestvérek első magyar anyaházára.

Ha a jó Isten is úgy akarja, akkor Nyitra-Bajna a magyar keresztény iskolatestvérek anyaházat folyó év szeptember 15-én Isten nevében megnyitjuk.

A magyar keresztény iskolatestvérek képző és segélyző egyesület, amint vagyoni viszonyaik megengedik, földművelési, kereskedelmi iskolákat is az iskolatestvérek vezetése alatt Nyitra-Bajna s a mi szerény nézetem szerint talán még fontosabb, iparműhelyeket állít fel, hogy a legszegényebb munkásnéposztály elhanyagolt gyermekeiből hasznavehető munkásiparosokat lehessen képezni.

Ha igazán szeretjük édes hazánkat, és igazán szívünkön fekszik annak jövő boldogsága, úgy minden megtakarított és nélkülözhető filléreinket hozzuk a haza oltárára. Lépjünk a magyar keresztény iskolatestvérek képző és segélyző egyesület tagjai közé. Nincs ember szeles e hazában, a ki legalább egy koronát ne volna képes mint tagsági díjt a tanügy oltárára hozni, s ha mindenki hazafiai kötelességének ismeri, hogy legalább egy koronával a társulat tagja legyen, úgy a szép cél megvalósítása csak rövid idő kérdése.

A tagok száma és aldozatkezségétől függ tehát, hogy a magyar iskolatestvérek áldásos működése édes hazánkban minél előbb és minél tágabb mederben kezdetét vegye.

Alapszabály tervezetét és belépési nyilatkozatot megkeresésre bárkinek küld

Úrmény (Nyitra-m.).

Dr. Tóth Károly,
arad. orvos.

Ujdonságok.

Személyi hírek. Czeizel Gábor pápai praelátus, apátkanonok, dr. Dudek János theol. tanár és felsőbb leányiskolai igazgató Marienbadból visszaérkeztek Nyitrára. — Dr. Szeyley Emil a bécsi közkórház, poliklinika volt segédorvosa, csász. és kir. ny. I. oszt. ezredorvos Vágsellyén telepedett le, a hol magányakorlatot folytat.

Egyházmegyei hírek. Skoluda Lajos kisebb papnevelőintézeti lelkiigazgató és a helybeli kath. felsőbb leányiskola hittanára, a ki egészségi szempontból egy évre szabadságot tartott, állását újra elfoglalta. Kaszala János h. kisebb papnevelőintézeti lelkiigazgató és felsőbb leányiskolai hitoktató Dubnicra, Spanyár István újművés Neszlussára küldettek segédlelkészeknek.

Kinevezés. A dr. Turzó Ferenc halálával megüresedett tanári állásra püspök ur ö méltósága a nyitrai főgimnáziumhoz helyettes tanárnak Konrad Ferencet nevezte ki. — A város által fentartott tanári állásra Surányi Károly neveztetett ki.

Halálozás. Baáts István kiérd. gradnai kerületi alesperes és kosztolna-mitici plebános f. hó 20-án jobb létre szenderült. A boldogult 1834-ben született, gimnáziumi tanulmányait Trencsénben, a theológiát pedig Nyitrán végezte, a hol 1866-ban pappá szenteltetett. A lelkipásztorokodásban eltöltött néhány év után a nyitrai papnevelő-intézetben mint lelkiigazgató működött. Majd elnyerte a domonissi, utóbb a kosztolna-mitici plebániát és kineveztetett a gradnai kerület alesperesévé, ez utóbbi állásáról azonban betegsége miatt a mult évben kénytelen volt lemondani. Azóta folytonosan betegeskedett, miglen a halál megváltotta őt szenvedéseitől. Nyugodjék bekében! — Thurner Kornél primási uradalmi gazdatiszt aug. hó 17-én 27 éves korában rövid szenvedés és a halotti szentségek ájtatos felvétele után Érsekújvárott elhunyt. A boldogultat szüleín és rokonain kívül még valaki gyászolja: a menyasszonya, Litassy Erzsike kisasszony. Milyen szomorú az, ha meg virágzás előtt szárad el a rózsabimbó ága! Béke hunvaira!

A király születésnapja. Ő Felsége születésnapját városunk ezidén is fényesülte meg. A középületek és sok magánház zászlódszítóltotték, a hivatalok szünelteltek, az utcákon ünnepi élénkség uralkodott. A székesegyházban reggel 9 órakor fényes istentisztelet tartatott, melyen jelen voltak a hatóságok és a helybeli honvédeknek egy küldöttsége. Maga a honvéd-legénység és a tisztikar zöme a sátoztáborban hallgatott misét, a hova teljes díszben vonultak ki. A székesegyházi nagy misén Bende Imre püspök pontifikált. Delben ő Meltósága ebédet adott, melyre hivatalosak voltak a papság, a katonai és polgári előkelőségek és a hatóságok fejei. Ebéd alatt a házi gazda poharat emelt Ő Felségére, a népei szeretete és hűségétől környezett legalkotmányosabb fejedelemeire, kinek még hosszú és boldog uralkodást kívánt. A meleg érzésektől áthatott szavakat a vendégek állva hallgatták. A fényes ebéd a delutáni órákig húzódtott el.

Papszentelés. Spanyol István diaconust püspök úr ő méltósága tegnap szentelte fel áldozópappá. A felszentelt ujmisés f. hó 26-án d. e. 10 órakor fogja tartani primiciáját az irlgalmas testverek templomában.

Értesítés. A nyitrai püspöki nagyobb papnevelő intézet növendékei szeptember hó 7-én, a kisebb papnevelő intézet növendékei pedig szeptember 4-én tartoznak az említett intézetekben megjelenni.

Szent István király ünnepe. Hivatalosan nem ülték meg Nyitrán Sz. István király napját, azért mégis ünnep volt az itt is. Azzá emelte az egyház, mely ezen a felsővidéki határterületen is századok óta fentartja és terjeszti az államalkotó szent király kultuszát. Azzá emelte a hívő nép kegyelete, a vallásos tisztelet buzgósága, mely e napon a városunkat környező magyar és tót ajkú nép szívéből hévvel tör ki, élő bizonyosságul annak, hogy a keresztény Magyarország szeretetében, az apostoli királysághoz való hűséges ragaszkodásban, a nemzeti hagyományok iránt érzett kegyeletben a nyelv nem képezhet választófalat azok között, kiket, mint az édes haza gyermekeit egy közös érzésnek az ereje köt össze. Mint már annyiszor, úgy ezidén is megismétlődött az, hogy a hivatalok, a nagy vármegyeházzal az élükön csak annyiban vettek tudomást Sz. István király ünnepéről, a mennyiben a hivatalos szünetet igénybe vették. A templomnak azonban feleje sem néztek. Pedig volt aug. 20-án is épp olyan fényes istentisztelet, mint Ő Felsége a király születésnapján. Ismét maga a püspök végezte az ünnepi misét, melyen a honvéd tisztikar teljes számban jelen volt. A katonák, kik dísz-századot is kivezenyeltek, mely mise alatt sortüzet adott, alaposan lefőzték a megyei urakat, a kik úgy látszik féltek attól, hogy a rövid időközbe eső kétszeri imádkozástól csömörkaptak. Más, nálunknál erősebb, egészségesebb és nagyobb nemzeteknél a polgári hatóságok az egyházzal kezet fogva mindent elkövetnek, hogy nemzeti ünnepeiket méltó fényesül, pompával és a legszélesebb körökre kiáradó közérzületnek a lelkesedésével megüljék. Nálunk azonban a keresztény szellemből kivetkőző értelmiség, a lelki sívárság nyomorúságában leledző hivatalnoksereg — tisztelet a kevés kivételnek — minden érzékét elveszítette történeti multunk nagy emlékei, nemzeti életünk alapvető alkotásai iránt. Hiába szentelt meg egy nagy alakot, eseményt vagy emléket a vallásos és hazafias kegyelet forró érzése, a liberális intelligencia nem tud lelkesedni érte, de megérteni és megbecsülni sem tudja. Azért gyenge nálunk a nemzeti közérzület, azért tompa az alkotmányos jogok és szabadságok iránti érzék. A jelent a multnak tisztelete erősíti meg a hazaszereteten és a nemzeti szellemben. Ha a jelen és a mult között megszakad a kapocs, elkorcsosodik a jelen, kivetkőződik nemzeti jelleméből, új mezt vesz magára, melyet liberalizmus,

kozmpolitizmus vagy judaizmusnak neveznek-e, az már mindegy.

Iskolai beiratások. A nyitrai felsőbb leányiskolában a beiratás szept. 1-én kezdődik s 4-ig tart. Szept. 5-én Veni Sancte A tanulók szülei vagy azok meghatalmazottjai kíséretében tartoznak a beiratásnál megjelenni, magokkal hozván a keresztlevelet, az előző osztályról szóló bizonyítványt s a himnlóltási vagy újra oltási bizonyítványt. Az igazgatóság. — A helybeli róm. kath. elemi népiskolában az 1901/1902-ik tanévi beiratások szeptember hó 1-ső napjától bezárólag 8-ik napjáig tartatnak és pedig: 1. a leányok főlvétele az apáca zárdában, 2. a fiúk pedig a r. kath. elemi fiúiskola igazgató-tanító irodájában, d. e. 9 órától 12-ig és d. u. 3 órától 5-ig történik. A tandíjfizetésre vonatkozólag határozatott, hogy csak a teljesen vagyontalan szülok gyermekei vétetnek figyelembe, ha kéretüket szóbelileg az igazgató-tanító utján az iskolázettekhez intézik. A beiratásokat illetőleg — az 1868. évi XXXVIII. t.-cikk értelmében figyelmeztetnek a szülok és gyámok, hogy a mindennapi iskolába az 1890. 91. 92. 93. 94. és 95-ik, — az ismétlő iskolába pedig az 1887—1888. és 1889-ik évben született gyermekek tartoznak megjelenni, azaz a kitűzött beiratási határidő alatt beiratkozván, azontúl a tanítási időt pontosan betartani, annál is inkább, mert akár a beiratás, akár a tanórák okadatlan mulasztása a felsőbb tanhatóságnak bejelentetik. Az I-ső osztályba csak azon tanulók vétetnek föl, a kik szeptember hónapban hatodik életévüket betöltötték, mely körülmény anyakönyvi kivonattal igazolandó. Kelt, Nyitrán, 1901. augusztus hó 20-án. *Igazgatóság.* — A Szántó-féle polg. iskolánál a beiratások f. hó 30 és 31-én és szeptember hó 1-én és 2-án eszközöltetnek; a javító és pótvizsgálatok pedig e hó 29-én fognak megtartatni.

Nyitra város szépül. de csak külterületein. A Zobor felől jövőeknek bizonyára feltűnt, hogy az ugnévezett „Martinkó“ alatt julius eleje óta erős építkezés folyik. A fenyő állványok közepett emelkedő falak az új honvédségi csapatkórháznak falai, mely, mint hitelesen értesülünk, 60 ágyra lesz berendezve. Ifj. Tomaschek János építész műve ez, ki már annyi szép házzal díszítette városunkat. A főépület homlokzata a város felé néz a tormosi országútra. A homlokzat hossza 53 m. oldalai 24 m. hosszuk, és egy emeletes. Van két különálló melléképülete, az egyik a ragályos beteg számára, a másik a hullaház 23—25 m. hosszúságban. Lesz még egy fészere és egy amerikai jégverme. — Az építkezés erősen folyik, mert már okt. 15-én át kell adni. A betegek beköltözése azonban csak a jövő évben történik.

Jótekonyság. Baró Hornig Károly dr. veszprémi püspök úr ő excellenciája a csacai ker. szövetkezeteknek 200 koronát adományozni kegyeskedett, a mely nagylelkűségért ő nagyméltóságának ez úton is hálás köszönetet mond Benyács István, szövetkezeti igazgató. — Bende Imre püspök úr a lelőci tűzkárosultaknak 60 koronát kegyes volt adományozni, mely összegért a segélyezettek nevében forró köszönetet mond ő méltóságának Hayek Vince, esperes-plébános.

Orvosok és természettudósok közgyűlése Galgócon. A vármegyei orvos-gyógyászati és természettudományi egyesület évi, ez időszerint XIII. rendes közgyűlését f. é. augusztus hó 19-én Galgócon tartotta meg. Igazán jól esett, hogy a mai materialis világban oly élénk érdeklődés mutatkozik egy ideális célokat követő egyesület gyűlése iránt, mert nemcsak egyleti tagokat, hanem a természettudomány iránt érdeklődő szép számú vendégkiszorút láttunk a közgyűlésen.

Az elnök dr. Thuróczy Károly, kir. tanácsos, a nála megszokott ékesszólással vázolta megnyitó beszédében az egyesületi összejövetelek célját, kifejtve, hogy a műveltség terjesztése, az ismeretek gyarapítása végső fejleményében az emberbaráti szeretetnek legszebb nyilvánulásaira vezet, és kétségtelen, hogy az egyesület által követett törekvéseknek támogatása e haza polgáira oly szent kötelesség, melynek teljesítése nemcsak önmagunknak örömet, hanem embertársainknak bajajkon segélyt, szenvedéseikben gyámolítást szerez.

A nagy tetszéssel fogadott elnöki megnyitó beszéd után az egyleti titkár jelentése fonáln kifejté az ily vidéki egyesületek tevékenysége

mennyire fontos és léleknevesítő nemcsak általános kulturális szempontokból, de különösen fontos a magyar közművelődés tekintetéből.

A titkári jelentésből arról is értesülünk, hogy ezen csendes visszavonultságban működő egyesület iránti érdeklődés fokozódik, tagjainak száma néhány évi megállapodás után emelkedést mutat, amennyiben az egyesületnek ez időszerint 1 alapító, 166 rendes, 9 pártoló tagja van. Az egyesületbe újonnan belettek dr. Klein Miksa, dr. Löwenbeer Izidor, dr. Szeyley Emil orvos, Baim Béla, Bartovics István, Eöry István, Kubányi István, Török Gyula gyógyszerész urak.

A pénztárnoki jelentés az egyesület szerény, de jól felhasznált jövedelmeiről tesz tanúságot. Bevétele az egyletnek kitett 1161.40 koronát, kiadása 1159.53 koronát; a kiadásból 971.94 koronát a négy évi tevékenységéről beszámoló evkönyvre, mely legközelebb hagyja el a sajtót, fordított az egyesület; ezenfelül az egyesület vagyona készpénzben és tagdíjkövetelésben 1520.29 korona.

A tisztikar 3 évi megbízatása lejárván, a közgyűlés egyhangulag a régi tisztikart, melynek szakavatott tevékenységét a mai közgyűlés sikere is bizonyítja, továbbra is az egyesület vezetésével megbizta.

Az egyesület mult évi ügy menetének letárgyalása után báró Friesenhof Gergely „az időjárás befolyásáról az organismusokra“ című értekezését tartotta meg, melyben a közismereti befolyásokon kívül, különösen is érdekesen magyarázta azon közvetetes hatást, melyet az időjárás oly módon fejt ki, hogy a testünkben állandóan tartózkodó mikroorganismusokat, a bakteriumokat befolyásolja és az által betegségek keletkezését és elmaradását szervezetenkben idézheti elő.

Majd dr. Chrenóczy-Nagy Béla galgóci járási orvos ismertette az első gyermek év hygienéjét, s előadása során kifejtette azon számos elöteletet és rossz szokást, melyekkel a gyakorló orvos társadalmunk minden rétegében találkozik, s a melyeknek kiküszöbölése a gyermekhalandóság csökkentésére nagy kihatással lenne.

A közgyűlést a város értelmiségének részvétele mellett igen látogatott és legjobb hangulatban elköltött társasbéd követte; majd ennek befejeztével az egybegyűlt tagok a szakosztályok tudományos üléseiben vettek részt, a hol a már korábban bejelentett és lapunkban ismertettet előadásokon kívül dr. Hücl Ernő kórházi igazgató az idegen testekről a szemben, értekezett s Keller Emil Vágújhely geológiai leírását folytatta.

A közgyűlés és az utánna megtartott szakülések lefolyása az elfogulatlanul bíraló közönségben azon benyomást keltette, hogy az egyesület eszméje iránt nem csak érdeklődést tud felkelteni, hanem feladatának komoly törekvése mellett meg is képes felelni; kívánjuk ez okból az egyesület további virágzását, és laukadatlan haladását az eddig követett utjain.

Az új 10 koronás bankjegyek. Az Osztrák-Magyar Bank 10 koronára szóló bankjegyeinek kibocsátását bécsi és budapesti fiókintézeteinél 1901. évi szeptember hó 2-án fogja megkezdeni. A 10 koronára szóló bankjegyek kibocsátása 160 millió korona összegre van korlátolva. Az 5 és 50 forintra szóló s felmondott államjegyek 1907. évi augusztus hó 31-ig fizetés gyanánt elfogadtatnak a bank összes intézeteinél. Augusztus 31 után a felmondott államjegyek már nem váltatnak be. — Az új bankjegy 120 milliméter széles és 80 milliméter magas. A raja nyomott kép nagysága 70—111 milliméteres. A kép violaszínű. A bankjegy egyik oldalára a magyar, másikra a német szöveg van nyomva. A német szövegdoldalón a 10 korona nyolc különböző nemzetiségű nyelven van nyomtatva. Az írásmező mindkét oldalán, talpazatszinalapon, szárnyakkal ellátott gyermekalak van, a balfelől alak jobb kezében Mercur-botot tart, míg balkarja fejét támogatva az írásmező szegélydiszitményén nyugszik. A jobboldali alak balkezeében babérágat tart, jobb karjával szintén a szegélydiszitményre támaszkodik. — Itt említjük, hogy az öt forintosok 1903. február 18-ig maradnak forgalomba, de a bank még 1907. augusztus 31-ig beváltja.

Nyilatkozat. Felkérettünk a következő sorok közlésére: A „Nyitramegyei Közlöny“ 33. számában f. hó 18-án „Néppárti apostol Póstyén-

ben* cím alatt egy közlemény jelent meg, mely a legnagyobb impertinenciával tör ellenem és jó hírnevemben és pápi becsületemben gázol. Személyem és pápi becsületem reputációja pedig megkívánja, hogy e lap keretében is nyilatkozzam. Addig is, míg a további intézkedés terére lépek, kijelentem a nagyérdemű olvasó-közönség előtt, hogy ezen nyilván tendenciózus közlemény rossz indutató ragalom, melyet ezennel visszautasítok. Póstyénben, 1901. évi augusztus 20-án. *Hlász Imre, segédlelkész.*

Műkedvelői előadás. A nagy-surányi műkedvelők egyesülete a nagy-surányi színház alapítójeje javára augusztus hó 20-án Nagy-Surányban az allandó színházban a „Box és Cox” című vígjátékot adta elő. Rendező volt Góóz Aranka urhölgy, sugó Stöcker Sándor ur. Szereplők: Box János, nyomdász Hegedűs István ur, Cox Jakab, kalapos Klímó Imre ur, Bouncer asszony Góóz I. urhölgy. Ezt követte „Az egyetlen leány” vígjáték egy felvonásban. Szereplők: Szinnbalinszky földbirtokos Csiffary Ede ur, Paula, leánya Misik Irénke urhölgy, Gomojtó Mátyás, litvániai földbirtokos Darkó Elek ur, Agatha, neje Szlaby Ella urhölgy, Ratatinszky Kázmér, podoliai földbirtokos Roszival József ur, Luiza, neje Schultheisz Terka urhölgy, Camilla Klímó Imréné urnő, Pepi Csiffary Mici urhölgy, Darzsinszky Ágost Geyer Béla ur, Marezky Henrik Hegedűs István ur, Boldizsár, öreg inas Klímó Imre ur. A színelőadást a színház helyiségeiben tánc követte. Az előadás és a táncmulatság igen jól sikerült és szépen jövedelmezett. *M. P.*

Szobor-szentelés. Augusztus 20-án lélekemelő ünnepély folyt le Nagy-Surányban. A község közege miatt a piacon volt, mult századbeli, dűledező Mária-szobrot, melyet az esztergomi káptalan és a kath. község adakozásából teljesen megújítva, sokkal alkalmasabb tere helyeztek át. Dr. Roszival István, esztergomi kánonok, a környékbeli papság segédlete mellett ünnepélyesen felszentelte. A több, mint ezerre menő, jelen volt hívőkhoz dr. Roszival beszédet intézett, melyben többi közt a nép között elterjedt balhiedelmet cáfolta, mintha az ez idei nagy szárazságnak a szobor áthelyezése volna az oka. Ha már — ugymond — vallásérköcsi okokból akarjuk ezt a csapást kimagyarazni, megleljük azokat saját bűnös voltunkban.

Augusztus 18-ika a vidéken. Darázs község lakói f. hó 18-án igen szép jelét adták hazafias érzületüknek, mikor Ő felsége a király születése napját ünnepelték. Nemzeti zászlók alatt vonultak a község közös épülete elé, hol a polgári zenekar veterán tanítójuk vezetésével a „Himnusz“-t játszotta s a „Járjatok be minden földet” lelkisítő induló hangjainál éltette a tótajkú, de magyar érzésű nép felséges uralkodókat. Adjon Isten a haza minden nemzetiségi községének ilyen érzésű és gondolkodású vezetőséget.

A „Nemzeti zenedében” a növendékek beiratása f. évi augusztus hó 30-ától bezárólag szeptember hó 5-éig az intézet helyiségében (IV. ker., Ujvilág-utca 14. sz.) naponként délelőtt 9—12 óráig történik. Ezen időn túl csakis külön igazgatói engedély alapján naponként délután 3—5 óráig. Mindket nembeli növendékek felvételnak az ének, zongora, orgona, cimbalom, hárfá, az összes vonós és fuvó-hangszerek, továbbá az összhangzattani, zeneszerzési, zenetörténeti és esztetikai tanszakokba, a vonósnegyes és zenekari iskolába, valamint az egyházi zene és lythurgiai tanszakokba is. Beiratási díj 12 korona.

Szüreti ünnepek. Darányi Ignác földművelésügyi miniszter, ki a közelmúltban felújította a régi idők aratási ünnepét, most leiratot intézett az ország gazdasági egyesületeihez, melyben abbéli óhajának ad kifejezést, hogy a szüretelés befejeztével tartsák ismét az újabb időben immár feledésbe ment szüreti ünnepségeket. A gazdasági egyesületek most a birtokosokkal tudatják

a miniszter kívánságát s valószínű, hogy épp oly fogadják, mint az aratási ünnepségekre vonatkozó rendeleteknek.

A verebelyi templomszentelés. Arra vonatkozólag, a mit lapunk mult számában a verebelyi új templom felszenteléséről irtunk, kiegészítéssel és részben helyreigazításként a következő tudósítást kaptuk: A Nyitramegyei Szemle augusztus 18-iki számában Verebelyre vonatkozólag egy közlemény jelent meg, mely nem felel meg a valóságnak. Az közöltetett ugyanis, hogy a verebelyi templom b. Símor János hprimás hagyatékából épült. Ez egyáltalán nem áll. Boldogult hprimás hagyatékából annak idején a patronatusi terhekre levonotott kétszáznyolcvanezer forint, ebből a verebelyi templom és plebánia javítására az akkori becslés szerint esett 3000 forint, de ez — későbbben t. i. 1894-ben kerülvén javítás alá — ezen épületek javítására, templom és a toronynak faszindelyvel befedése sem volt elegendő, mert ezek 5000 forintba kerültek. Ezen munka alkalmával a nehéz gerendák felhuzása és rengetes által a falak meggyengültek, a boltozat pedig megrepedt, úgy hogy reá három évre a templomot életveszélyeztető volta miatt hatóságilag bezáratni kellett. Majd ismét szakértők által megvizsgáltatván, a szentély kivételével két évre megnyitattott. Ezen időközben a templom gyökerecs átalakítására tervrajzok és költségvetések készítettettek, de ezek szerint a templom javítása sok (28) ezer forintba került volna. Ekkor főmagassága Vaszary Kolos bibeok, hercegprimás kegyur rendelkezése a templom egészen szétbontatott és Czizler Győző műegyetemi tanár és műépítész terve szerint román stílusban épült, s a belső felszereléssel együtt 200,000 koronát meghaladó összegbe került, és egészen Ő emenciája mint kegyur fejedelmi bőkezűségéből fedeztetett. A munka három évig tartott, míg végre befejezést nyerve, e monumentális épület, mely messze földön ritkítja párját s az építészet remekének mondható, f. év augusztus hó 15-én, mint e lapban jeleztük volt, Ő emenciája akadályoztatása folytán segédpüspöke, dr. Kohl Medárd felszentelt püspök által, a jámbor alapító ajtatos fogadalmához képest, Isten dicsőségére s a magyarok Nagyszonyja tiszteletére ünnepélyesen felszenteltetett. Soha Verebely ily magasztos ünnepséget nem látott és alig fog látni valaha. Már az ünnepséget megelőző napokban dr. Nécsy Mihály ügyvéd ur elnökléte alatt megalakult a rendező-bizottság, mely hatáskörében megtett mindent, hogy az ünnepély minél fényesebben sikerüljön. A program megállapított és ennek minden pontja keresztül vitetett. Az utak kitisztítottak, a házak kitataroztattak és fellobogoztattak, a vasuti állomástól kezdve az uton és a széles-hosszú utcán arányos távolban fényőgákkal, nemzeti és primacialis színű zászlókkal díszesített magas árbocfák emeltettek. Ezek díszet emelte a város háza és a plebánia előtt emelt díszkapu. „Isten hozott” felirással. A püspök az ünnepséget megelőző napon a délután 5 órai vonattal érkezett, fogadtatva a járási határszelen Nagy-Mányán, Nedeczky Vince főszolgabíró és két kerületbeli pap, Kovács József füssi esperes plebános és Klimesik Henrik nagymányai plebános által. A verebelyi állomásnál fogadta Simonyi Béla, Barsvármegye alispánja; az első díszkapunál a községi előjáróság Svarba István jegyzővel élén; a plebánia előtt helybeli esperes-plebános, feherbe öltözött s felkoszorúzott rózsafüzér-társulat több mint száz szüzeitől környezve; festői ruhába öltözött tek. Cserebó Tódor kalauzolás mellett 60 tagból álló bandérium és számos uri fogatok kíséretében tette meg a püspök ur, harangzúgás és mozsarak durrogása közt ezen bevonulását Verebelyre. Este 7 órakor tartott meg a sz. ereklyék előtt, felállított sátorban, a szokott officium. Kilenc óra felé a város kivilágított és fényes fáklásmenet rendeztetett a püspök laka a plebánia előtt. Itt a város jegyzője Svarba István igen lelkes beszédet mondott, mire a püspök honfiai szeretettel válaszolt. Transparentek is voltak láthatók egyes házaknál, a plebánia homlokzatán „Eljen Medárd püspök”, a templom primás címerével: „Isten tartsd meg Kolost jó Ersek atyánkat” stb. felirásokkal. Másnap kora reggel megszólaltak a mozsarak, özönlött körmenetekben mindenfelől a tengernyi nép, körülbelül 10,000-re becsülik. Tűzoltók mint polgári rendőrök karjaikon szalaggal ellátva tartották fenn a rendet. A szentelés 7 óra után kezdődött és d. e. 10 óráig tartott. Erre egy kis szünet után kezdődött a sz. mise, melyet a püspök tartott teljes pápi segédlettel; a templomba csak jegyek mellett lehetett bemenni; az urak fényes magyar díszben jelentek meg. Evangélium elénekése után Lulicsek Izidor helybeli esperes-plebá-

nos szöszökre lépett és fejtegette az örömnapi magasztosságát, kiindulva az napi sz. lecke szöszövaiből: „gyökeret vertem egy jeles népben, mely Istenem öröksége és a szentek gyülekezetében van lakásom” háláját fejezve ki bibeok herceg-primás nagylelkű kegyur Ő emenciája, a felszentelő püspök és mindazon kegyes jötevők iránt, kik adományaikkal a templom felszereléséhez és felekesítéséhez hozzájárultak. Kint a szabadban tótajkú híveknek Horánszky István nagy-lothi plebános hirdette az Isten igéjét. Délután 1 és fél órakor diszebed volt, a melyben részt vett Barsmegye színe java. Képviselve volt ott az arisztokracia Révay Simon és Ambrózy István István bárók személyében; a megye tisztikara, az ottani hatóságok főnökei, az országos képviselők, a primacia gazdatisztjei Vaszary László tanácsossal élőkön; a papság nagy számmal, a helybeli értelmi osztály, összesen 120-an. A pezsgő palackok nyitása után az első pohárköszöntőt mondotta dr. Kohl Medárd püspök a pápára és királyra, utána a főispán távollétében, aki sajnálatos mentette ki magát, Simonyi Béla alispán éltette bibeok herceg-primást és dr. Kohl Medárd püspököt, ez ismét Barsmegye közönségét, Lulicsek Izidor esperes-plebános Ő emenciáját, a püspököt, Simonyi alispánt s a megyei tisztikart és az illusztris vendégkoszorú tagjait. Simonyi alispán a magyar papokra a megye lelkes clerusára, Kormanovich Endre esperes-plebános Révay és Ambrózy bárókra, főrendiházi tagokra, dr. Zelenyák János volt országgyűlési képviselő Klobusiczky János képviselőre, mint nemes emberbarátra és önzetlen honatyára, báró Révay Simon a jó egyetertésre és Kormanovich Endrere, Klobusiczky Zelenyákra, mint volt országgyűlési képviselő társára, báró Ambrózy a nagy számban megjelent leviakra, Gond Ignác esperes-plebános mint okleveles műépítész Czizler Győző műegyetemi tanarra, a templom alkotójára, Lakner László kath. kongr. képviselő Verebely közönségére és plebánosukra, dr. Derzsay Ferenc tisztügyi és a jelenvolt két főrendiházi tagra, Kovács József egyházi tanfelügyelő dr. Hámos Péter kir. tanfelügyelőre, ez viszont az öt hazafias munkájában támogató egyházi tanfelügyelőkre és papokra, dr. Kiss Mihály a házigazdára ittak stb. A lakoma délután 4 óráig tartott, ekkor a vendégek legnagyobb része, ki kocsin ki vasuton, eltávozott, magával vivén a verebelyi templomszentelés ünnepségének szerény, de kedves nefelejtését.

A póstyéni fürdőt a hozzánk beérkezett hivatalos kimutatás szerint, aug. hó 13-ig 5004 vendég látogatta.

Missió. Zákopeséről írják lapunknak: Zákopese község hívei hat év leforgása alatt most harmadszor részesültek abban a szerencsében, hogy missiót — tán mondhatjuk úgy is, hogy lelkigyakorlatokat — tarthattak. A hívei lelki üdvét szíven viselő esperes-plebános ez évben jezsuita atyákat hivatolt meg e nehéz, de üdvös feladat megoldására. Péter Zsák Ferenc és Kubicsk Emanuel törték fel a kemény diót; megmutattak ezek, hogy lehet a népnek is beszélni magas, elvont dolgokról egyszerű nyelven, és hogy a szívhez szóló, meggyőző beszéd többet ér a kimeletlen korhoi-mernyödörsnél. A ki hallgatta beszédeiket és figyelte a hatást, — nem, az eredményt, — az meggyőződhetett a régi közmondás: „Több legyen foghatunk csöpp mézzel, mint liter ecettel” igazságáról. A missió e hó 4-én vette kezdetét. Megnyerő, kedves volt a szép rend és a helyes beosztás. A rendes mindennapi reggel 7 és délután 5 órai szent beszédnek kívül sorban egy nap az ifjuság, másnap a hajadonok, harmadnap a legények, majd az asszonyok, s végül a férfiak kaptak bő oktatást állapotbeli kötelességeikről; s az nap meggyóntak, a rákövetkező nap reggelén pedig megáldoztak. Az áldozást mindig allocutio, előkészület előzte meg, ekkor ünnepélyesen megújították gyónásban tett ígéreteiket, főleg, hogy lemondanak a tetet-lelket ölö pálinka élvezeteről, ki egész életére, ki három, ki egy évre; — s hálaadó, közös ima követte. Megható volt a bucsuzás 11-én d. u. 3 órakor a missió-kereszt előtt. Sokan sirtak a missionárius gyönyörű példák és hasonlatokban gazdag beszéde alatt; de mikor az esperes lépett fel az emelvényre s megköszönte az apostoli lelkületű ifjak önfeláldozó munkáját, nemcsak a gyöngébb nő nem, hanem a megédzett férfiak, a világlátott, sok küzdelmet átélő drótosok is zsebkendőjüket áztatták könnyeikkel. Az nap este 7-kor pedig a temetőbe vonultunk ki körmenetben. Szép rendben, kiki égő gyertyát tartva a kezében, szép Mária-énekkel ajakán ment, melyen megindulva

szíveben. Látni e kigyózdó égő fonalat, — bizony valami nagyszerű és megható volt. Hát még a jezsuita beszéde? Azzal kezdte, hogy hogyan vált sz. Monika a már pappá szentelt sz. Ágoston fiától az olasz tengerparton... „Emlékezzél meg rólam halálom után az oltárnál”... Sirt, könyözött, megindulva volt mindenki. A beszédet buzgó ima követte és visszatértünk szépen a templomba, hol megáldott a szentségben levő Úr Jezus. Éjjel 10-kor, 11-kor még egy-egy a fűben pislogó kis gyertya-lángocska a temetőben jelezte az élők lerótt kegyeletét a holtak iránt. Másnap az apostol-missionáriusok meglátogatták — lóhaton, kocsi — a szétszórt község betegeit és harmadnap elmentek, de itt hagyták tanítványait, az esperest és a káplánt.

Gyilkosság Trencsén-Teplán. A verekedések már nem is olyan feltűnőek itt, a hol annyi mindenféle népség tartózkodik most az épülő cukorgyár mellett. A múlt héten történt azonban már igen komoly jellegű volt és szomorú véget ért. Nehány magyar munkás ugyanis összeverekedett olasz munkásokkal és dulakodás közben az egyik olasz munkás hosszú kesével egy magyar munkásnak a hasát végigmetszette, úgy hogy belei kijöttek és fájdalmas kínlás után röviddel rá meghalt. Megfoghatatlan, hogy a hatóság épen ilyen helyen nem gondoskodik kellő számu csendőrségről. Pedig mégis csak jó volna tekintettel lenni arra, hogy a fürdővendégek ugyancsak furcsa fogalmat alkotnak maguknak a mi közbiztonsági állapotainkról, ha minduntalan hallják, hogy ezt meg amaszt magán a vasuti telepen támadták meg éjjel. Ez talán még sem volna a legjobb reklám.

561/1901. végrh. szám.

Árverési hirdetmény.

Alulírt bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-c. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a nyitrai kir. járásbíróóság 1901. évi V. I. 22. számú végzése következtében Szécsi Ferenc ügyvéd által képviselt Löwenbeim Lipót javára **Hecht Ede** nagy-emőkei lakos ellen 1000 kor. s jár. erejéig 1901. évi február hó 15-én fogapatosított kielégítési végrehajtás útján lefoglalt és 3412 koronára becsült következő ingóságok, u. m. 9 fehér ökör, 128 birka és 11 tinó nyilvanos árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a nyitrai kir. járásbíróóság 1901-ik évi V. II. 22/15. számú végzése folytán hátralekos 715 kor. tőkekövetelés erejéig *Nagy-Emőke*n leendő eszközzésére 1901. évi szeptember hó 2-ik napjának délelőtti 10 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-c. 107. és 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le és felülfoglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-c. 102. §. értelmében ezek javára is elrendelhetik.

Kelt Nyitrán, 1901. évi augusztus hó 21. napján.

Vályi Lajos,
kir. bírósági végrehajtó.

MEGHÍVÓ

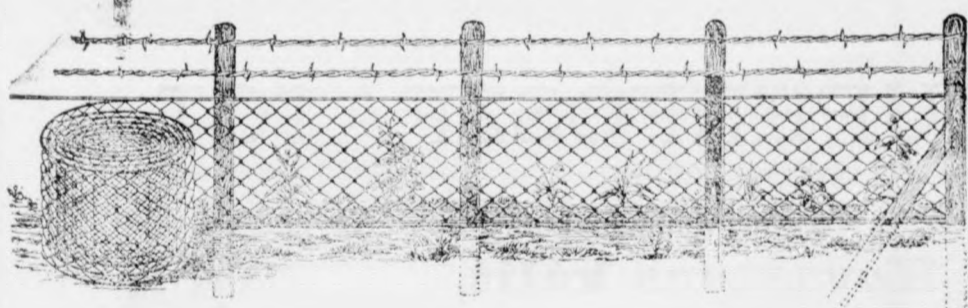
a vág-sellyei gazda- és iparos-segélyszövetkezet 1901. évi szeptember hó 1-én délután 4 órakor a kath. népkör helyiségében tartandó **III. ÉVI RENDES KÖZGYŰLÉSÉRE.**

A gyűlés tárgysorozata:

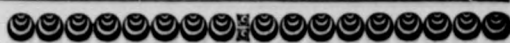
1. A gyűlés megnyitása az igazgatósági elnök által.
 2. A közgyűlést vezető elnök és jegyző választása.
 3. A jegyzőkönyvet hitelesítők kijelölése.
 4. Az igazgatóság és felügyelő-bizottság jelentése; — mérleg megállapítása; — felmentvény megadása.
 5. Az igazgatóság és felügyelő-bizottság választása.
 6. Indítványok.
- Vág-Sellyén, 1901. év augusztus 20-án.

Az igazgatóság.

PÁZMÁNDI JÓZSEF
kerítés-sodrony fonása és szövészete
Nyitrán, Tóth Vilmos-utca 32. sz.



Saját készítményű gép-sodrony-fonatok vadaskertek, szőlők, nyaralók, parkok, gazdasági épületek, kerti pavillonok, sirhelyek stb. bekerítésére.
Továbbá: **gyep- és virág-diszkerítések**; föld, kavics és kőszén-áthányó rosták, rézzel befuttatott acél matracfonatok és lábtörlők, réz, vasszövetek és bakkerfonatok gazdasági célokra;
ugyszintén **kék és zöld ablak-légyszövetek**, arevédők, szőlőbogyózó rosták, szikra fogók, tyukketrecek és mindenféle sodronyfonás, **úgyszinté dobok és dob-bőrök** készítése.
Kiváló tisztelettel
Pázmándi József.



A vág-sellyei gazda- és iparos-segélyszövetkezetnek

nyereség-veszteség számlája

a III. üzletév végén, vagyis 1901. július 31-én.

Bevétel.		K. fl.
1. Mult évi nyereség	678-80	
2. Belépési díjakból (35 üzletész után)	14-	
3. Díjakból	26-	
4. Kamatokból a 61633 kor. forgalom után 6%	931-38	
	Összesen	1650-18

Kiadás.

1. Lakbér	80-	
2. Kezelési költségek	96-26	
3. Egyenleg, mint nyereség	1473-92	
	Összesen	1650-18

A vág-sellyei gazda- és iparos-segélyszövetkezetnek

mérleg-számlája

a III. üzleti év végén, vagyis 1901. július 31-én.

Vagyon.		K. fl.
1. Váltótárcában	18379-	
2. Készpénz 1901. év július hó 31-én	329-36	
	Összesen	18708-36

Téher.

1. Befizetett üzletrészek	17183-60	
2. Tőkésített kamatok	50-84	
3. Egyenleg, mint nyereség	1473-92	
	Összesen	18708-36

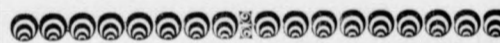
Gazda- és iparos-segélyszövetkezet Vág-Sellyén:

Hlavaty Ferenc s. k. ig. elnök. Tyukos Károly s. k., Baran Mihály s. k., Miskovics Vendel s. k., Polák Kázmér s. k. ig. tagok.

Ezen nyereség-veszteség és mérleg-számlát megvizsgáltuk, a fő- és segédkönyvekkel meg- egyezőnek és helyesnek találtuk.

A felügyelő-bizottság:

Husz János s. k. elnök. Ottinger Lajos s. k., Hucskó Bálint s. k., Hlavaty Péter s. k., Gremen József s. k., Hlavaty Sándor s. k., Miskovics István s. k., Péter József s. k., Szabó Bálint s. k., Hucskó Ferenc s. k., Belovics Lajos s. k.



Az 1896-iki ezredéves, az 1897-iki hamburgi és az 1900-iki párisi világiállításon kintüntetve.

Legfinomabb
hegyi ojtvány-



Csemege

Szőlőt,

francia fajokban,
édeset és szagosat.

5 kilós kosarakban

gondosan csomagolva minden posta-állomásra

mérsékelt áron szállítok,

valamint

üres szőlőkosarak

is nálam beszerezhetők.

PÉCS EDE

fűszer, csemege, bor és ásványvízkereskedő

Nyitrán.

Teljesen ingyen!

Dr. Tóth János felső-zobori szőlőjében mintegy

500 szekér kő

a szőlő kitisztítása céljából, teljesen ingyen átvehető. A kő egy rakáson van, közel az uthoz és igen könnyen megközelíthető. A kik az ajánlatra reflektálnak, forduljanak akár szóval, akár írásban lapunk szerkesztőségéhez.

Kérelem.

A keresztény iskolatestvérek magyarországi anyaházában

két iskolaterem építése és berendezése

szegény hitközségem legnagyobb és legnehezebb gondját kezezi. Alulírott jól tudva azt, hogy a katolikus olvasó közönség a legnagyobb örömmel üdvözölte az iskolatestvérek magyar anyaházának idevaló telepítését, a melyből egész edes magyar hazánk katolikus iskolái számára derek tanítók szétküldetni fognak; reményem, miszerint a mélyen tisztelt közönség engem az iskolatestvérek által itt első ízben vezetendő iskolák adaptálásában is örömmel és készséggel nagy kegyesen támogatand. Emiatt a legmélyebb tisztelettel egybekötött kérelem fordulok a katolikus közönséghez, kegyeskedjenek engem a fent említett két iskolaterem átépítése és berendezésének keresztulvitelében kegyes adományaikkal segíteni. A legcsekélyebb adományt is szívesen veszem. Az adományok átveletét hirlapilag nyugtázni fogom. Az adományok nevemre küldendők.

Kelt Nyitrabajnán (posta helyben), 1901. évi augusztus hó 6-án.

Boll János,
plebánus.

A „Nyitrai Egyházmegyei Könyvtárban“

több példányban meglevő s a könyvtár igazgatóságánál itt jelezett árakon kapható
KÖNYVEK JEGYZÉKE.

	Korona	Korona	
1. Knauz Nándor. <i>Magyar Sion</i> . Esztergom 1863-69. 8-ad r. 7 köt. félévazon	28.—	15. Schwetz. <i>Theologia Generalis et Dogmatica</i> . 1858. 4 félévász. köt.	6.—
2. Fraknoi és Zádori. <i>Uj Magyar Sion</i> . Eszterg. 1870-86. 17 évfolyam füzetekben	30.—	16. Zádori. <i>Syntagma Theologiae Dogmat.</i> Strigon. 1882. félévász. köt.	1.50
3. <i>Magyar Sion</i> . Uj folyam. Esztergom. 1887-97. 11 évfolyam füzetekben	20.—	17. Zádori. <i>Szűz Mária Szeplőtél. Szívének tisztelete</i> . 1870. Esztergom. Szines címképpel, kemény papirkötés	1.50
4. Tokody Ödön. <i>Havi Közlöny</i> . Temesvár. 1878-1894. 4-ed r. 17 évfolyam, 8 új félévazon kötetű kötetben	24.—	18. Gassner. <i>Handbuch der Pastoral. Theol.</i> Salzburg 1868. 3 félévazon köt.	4.—
5. <i>Egyetemes Magyar Encyclopédia</i> . Szt.-István-Társulat. 13 kötet, 3 új félévazonkötésű kötetben	10.—	19. Görres. <i>Die Christliche Mystik</i> . Regensburg 1837. 5 félévász. köt.	—
6. <i>Ó és Uj-Szövetségi Szentírás</i> . Káldy után Tarkányi. 4-ed ret. 2 köt. félévazon	6.—	20. Ruinart. <i>Hiteles vértanúi emlékiratok</i> . Pest 1855-57. 3 rész. 2 félévász. köt.	3.—
7. Balles L. B. <i>Kath. Egyház Története Magyarországon</i> . Budapest 1885. 3 rész, 2 félévazon kötetben	5.—	21. Gaume. <i>Rom und seine drei Gestalten</i> . Regensburg 1847. 4. kemény papirköt.	3.—
8. <i>Egyházi Lapok</i> . (Szerk. Hatala P.) Pest 1868-69. 2 köt. félévász.	4.—	22. Munkay. <i>Istennek földi országá</i> 2 rész. 1 félévász. köt.	1.50
9. <i>Kathol. Közlöny</i> . (Sz. Bodnár Zs.) Nagyszombat. 4-ed r. 1 kötet, félévazon	2.—	23. Doctor Germanus. <i>Reformatorkok</i> . Ford. Komlóssy F. vörösvász. kötes	1.50
10. <i>Katholische Missionen</i> . Freiburg. 1873. 1874. 1875. 1876. 1877. 1878. 1881. 1882. évfolyam. 8 félévazon kötetben	8.—	24. Frassinetti. <i>Népszerű feleletek a Religio ellen intézett megtámadásokra</i> . 2 félévász. kötet. Veszprém 1869.	3.—
11. <i>Oesterreichische Revue</i> . (társadalmi és irod. folyóirat) 1864-66. 12 köt. kemény-papirkötés	6.—	25. <i>Memoria Episcopatus Nitriensis</i> . Poson. 1835. félévazonkötés (szép péld.)	—
12. Herder. <i>Conversations-Lexikon</i> . 5 vaskos kötetben. teljes. Freiburg.	—	26. <i>Ugyanaz</i> , papirkötés	—
13. Perrone J. <i>Fraelectiones Theologicae</i> . (Migne kiad.) 1867. 4-ed r. 2 félévazon köt.	4.—	27. Maurer. <i>Cardinal Leop. Gf. Kollonitsch Primas v. Ungarn</i> . Innsbruck 1887. vörös vászonkötés	3.—
14. Hurter. <i>Theologiae Dogmat. Compendium</i> . Oeniponte 1878. 3 papirkötésben	4.—	28. Palugyay Imre. <i>Magyarország Leirása</i> . 4 vaskos kötet fűzve	6.—
		29. Munkay. <i>A Bold. Szűz Mária élete</i> . Budapest 1855.	—50
		30. Palásthy. <i>A Palásthyak</i> . 3 kötet fűzve	4.—



SZUPERFOSZFÁTOT,

kénsavas kálit,
kénsavas ammoniakot,

Kovasavas kálit,

(dohánytrágyázásra)



**Chilisalétromot,
Kainitot,**

40°-os

Kálitrágyasót

és egyéb műtrágyaféléket elismert kitünő minőségben legolcsóbban szállít a

„HUNGÁRIA“ műtrágya, kénsav és vegyi ipar részvénytársaság

Budapest, V. Fürdő-utca 8.